

Consell de
Relacions Laborals
de Catalunya

Marc Estratègic Català de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020

Compromesos amb la feina i la salut!

ELABORACIÓ

Membres de la Comissió de Seguretat i Salut Laboral del Consell de Relacions Laborals de Catalunya

Presideix:

Jordi Miró Meix

Secretària general del Consell de Relacions Laborals de Catalunya:

M. Àngels Pujols Muntada

En representació de la Generalitat de Catalunya:

Jaume de Montserrat Nonó

Jordi Miró Meix

Lucía Pancho Rascón

Laura Ramirez Salvador

En representació de les organitzacions sindicals més representatives:

Per CCOO:

José Cachinero Triviño

Luisa Montes Pérez

Per la UGT:

Dionís Oña Martín

Joan Samsó Piedrabuena

En representació de les organitzacions empresarials més representatives:

Per FOMENT:

Rosario Cabrera Jiménez

César Sánchez Hernández

Per PIMEC:

Marisa González Silva/ Màrius Martí Gutiérrez

Per FEPIME:

Ferran Canadell Soldevila

Suport tècnic de la Secretaria del Consell de Relacions Laborals de Catalunya:

Núria González Manzano

Santi Laiglesia Pla

Membres del Grup de l'Estratègia Catalana de Seguretat i Salut

Secretària general del Consell de Relacions Laborals de Catalunya:

M. Àngels Pujols Muntada

En representació de la Generalitat de Catalunya:

Jaume de Montserrat Nonó

Laura Ramirez Salvador

Jordi Maulion Vallbona

En representació de les organitzacions sindicals més representatives:

Per CCOO:

M. Dolores Fernandez Carou/Maria Menéndez Fuster

Per la UGT:

Marta Juan González/ Mª Carmen Márquez García/Dionís Oña Martín.

En representació de les organitzacions empresarials més representatives:

Per FOMENT:

César Sánchez Hernández

Per PIMEC:

Marisa González Silva/ Màrius Martí Gutiérrez

Per FEPIME:

Ferran Canadell Soldevila

Suport tècnic de la Secretaria del Consell de Relacions Laborals de Catalunya:

Santi Laiglesia Pla/Núria González Manzano

Dipòsit legal

B 27913-2014

Edició i disseny

Consell de Relacions Laborals

Barcelona, desembre de 2014

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement- No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

ÍNDEX

1. [Introducció.](#)
2. [El diàleg social.](#)
3. [Antecedents.](#)
4. [Estat de la prevenció a Catalunya.](#)
5. [Marc estratègic català de seguretat i salut laboral 2015-2020.](#)
 - [Visió estratègica.](#)
 - [Missió estratègica.](#)
 - [Reptes.](#)
 - [Objectius.](#)
6. [Plans d'actuació.](#)
7. [Indicadors.](#)
8. [Seguiment del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral 2015-2020.](#)

INTRODUCCIÓ

Marc estratègic català de seguretat i salut laboral 2015-2020

No hi ha dubte que la salut de les persones és una de les principals preocupacions que s'ha de tenir des de tots els àmbits de la societat. Més enllà que els governs hagin d'articular les normes i les polítiques que corresponguin per salvaguardar la salut, tothom, des dels seus àmbits, ha de fer els esforços necessaris i prendre les decisions adequades per tenir-ne cura. Tot plegat ha de ser una tasca que s'ha de desenvolupar, més enllà que ho determini la legislació, per ètica, per responsabilitat i per interès social.

Aquests esforços pel que fa l'àmbit laboral i al de la seguretat i salut laboral impliquen tots els agents del món del treball com poden ser els empresaris, els treballadors, l'Administració, les patronals, els sindicats, etc.

Cal també precisar que, més enllà d'aquests agents que tenen a priori la responsabilitat d'unificar esforços i experiències per treballar conjuntament amb l'objectiu comú de vetllar per la seguretat i salut dels treballadors, també n'hi ha d'altres col·lectius que tenen una influència molt rellevant i que han de col·laborar-hi. Així, el món educatiu, el món sanitari, el del col·legis i les associacions professionals, entre d'altres, tenen un paper fonamental en tant que les seves activitats contribueixen en gran manera a l'assoliment del benestar laboral.

Discernir quins són els principals problemes relacionats amb la seguretat i salut laboral pot semblar obvi, però només una anàlisi exhaustiva basada en la participació de totes les parts implicades dona una foto real, tot i que complexa, de l'escenari que tenim i també d'allò que previsiblement pot ser objecte d'atenció en un futur. Aquesta anàlisi ens planteja els reptes que caldrà assumir o preveure en l'exercici de la nostra responsabilitat.

Es per tot això que s'esdevé necessari tenir un Marc estratègic català de seguretat i salut laboral, entès com el conjunt d'objectius que cal prioritzar, alineant i coordinant els esforços, per tal d'assolir la millora de la seguretat i la salut dels treballadors i, en conseqüència, un increment de la competitivitat de les nostres empreses i del nostre país.

El Marc estratègic que es presenta en aquest document no pretén ser una simple enumeració de totes les circumstàncies i els problemes que poden succeir o de totes les singularitats que poden existir. Al contrari, s'ha fet un gran esforç previ d'anàlisi i de reflexió, tant del grau d'assoliment dels objectius de l'anterior Estratègia com d'altres factors de l'entorn laboral actual, per fugir de generalitzacions i no incloure aspectes o col·lectius específics únicament per raons de correcció política, i centrar-nos, conscientment i raonada, en aquells reptes que són prioritaris, estratègics i assumibles: els aspectes que han de permetre incidir profundament en els problemes que es plantegen a nivell de seguretat i salut laboral tenint en compte l'entorn socioeconòmic i laboral de Catalunya.

És per això que el Marc estratègic català de seguretat i salut laboral que es presenta en aquest document parteix d'un profund diàleg social que es produeix en el si del Consell de Relacions Laboral, format pels agents socials més representatius del país, ja que no seria sensat pensar que una única visió de la realitat laboral dóna totes les claus per entendre les principals preocupacions i problemes laborals. Així, apart dels agents que en formen part del Consell, s'ha tingut en compte l'opinió i la participació d'altres col·lectius com són els proveïdors de serveis de prevenció: els serveis de prevenció aliens, les entitats auditores, etc., les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social (MATMPSS), les associacions professionals, els centres educatius, els centres investigadors i d'altres, que han d'aportar també el seu esforç per assolir els objectius plantejats.

La redacció d'aquest Marc estratègic, però, no constitueix en si mateixa un seguit d'accions a implantar per part dels agents. És un pacte, un acord pres en l'àmbit del Consell de Relacions Laborals sobre els eixos fonamentals que requereixen actuacions en els propers anys i dels quals, a més, s'hi farà el seguiment. A partir d'aquest Marc estratègic els diferents actors del món laboral, en general, i de la prevenció, en particular, podran desenvolupar els seus plans d'acció respectius, de forma harmònica els uns amb els altres, per tal de col·laborar a portar conjuntament el país a un nivell superior on les condicions d'ocupació i de treball siguin millors i les empreses siguin més saludables i competitives.

La Generalitat de Catalunya, amb l'impuls del Departament d'Empresa i Ocupació, desenvoluparà els objectius presents al Marc

estratègic actual en un Pla de Govern de seguretat i salut laboral, amb la consulta i la participació dels agents socials en l'àmbit del Consell de Relacions Laborals, on s'especificaran les línies i els programes d'actuació per tal de fer front al compromís adquirit amb la resta de les parts, intervenint amb el Pla de Govern de Seguretat i Salut Laboral esmentat per tal de desenvolupar les accions coordinadament des de l'àmbit laboral amb el Departament de Salut, el Departament d'Ensenyament i totes aquelles unitats de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb competències directament o indirecta vinculades a aquesta matèria.

EL DIÀLEG SOCIAL

El diàleg social

Tal i com ja s'ha esmentat, no es podria haver desenvolupat aquest Marc estratègic sense haver-ne fet un procés rigorós d'anàlisi dels resultats de l'anterior, una identificació i determinació dels principals problemes actuals i dels reptes que hem d'afrontar en un futur proper.

Aquesta tasca s'ha realitzat en l'àmbit del Consell de Relacions Laborals, en particular en el Grup tècnic del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral de la Comissió de Seguretat i Salut Laboral.

El Consell de Relacions Laborals (CRL)

El Consell de Relacions Laborals és el resultat de l'esforç i de la voluntat dels agents socials i econòmics i del Govern de Catalunya de crear un fòrum estable de diàleg social i de participació institucional.

El Consell va ser creat per la Llei 1/2007, de 5 de juny, del Consell de Relacions Laborals, aprovada amb una àmplia majoria dels/de les representants del Parlament, i es va constituir formalment el 12 de desembre de 2007. Aquesta Llei l'ha modificat la Llei 11/2011, del

29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa.

El Govern va aprovar també el Decret 29/2008, de 29 de febrer, d'organització i funcionament del Consell, i, més recentment, el Decret 245/2013, de 5 de novembre, d'organització i funcionalment de la Comissió de Convenis Col·lectius del Consell de Relacions Laborals, que han permès el desenvolupament ple de la seva activitat.

Amb la creació del CRL es va complir un dels principis previstos a l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que declara, a l'article 45.4, que la Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals; a l'article 4.2, que encomana a la Generalitat que faciliti la participació de totes les persones a la vida política, econòmica cultural i social; i a l'article 170, que estableix la competència executiva de la Generalitat en matèria de treball i relacions laborals. També s'assoleix, així, un dels objectius previstos a l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, signat el 16 de febrer de 2005 pel Govern de Catalunya i Foment del Treball, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, la Federació d'Empresaris de la Petita i Mitjana Empresa, la Unió General de Treballadors i les Comissions Obreres de Catalunya.

El Consell de Relacions Laborals és, doncs, un òrgan de participació institucional, de diàleg i de concertació social en matèria de relacions laborals entre les organitzacions sindicals i empresarials

més representatives de Catalunya i l'Administració de la Generalitat.

La Comissió de Seguretat i Salut Laboral

El Consell de Relacions Laborals s'organitza en sis comissions, sent una d'elles la Comissió de Seguretat i Salut Laboral. La seva composició està constituïda per tres representants de la Generalitat de Catalunya, dos representants de CCOO, dos representants d'UGT, dos representants de Foment del Treball Nacional, un representant de FEPIME i un representant de PIMEC.

La funció de la Comissió de Seguretat i Salut Laboral és l'impuls de la participació institucional, l'aprofundiment en el diàleg sobre seguretat i salut laboral, així com l'adopció d'acords sobre aquesta matèria.

En exercici de les tasques descrites la Comissió de Seguretat i Salut Laboral ha fet el seguiment del desenvolupament de l'anterior Estratègia durant tot el seu període d'execució, així com un seguiment de la sinistralitat i de les circumstàncies que en matèria de seguretat i salut laboral han sorgit i que en ocasions han creat preocupació social.

Justament, i pel que fa referència a l'anàlisi de l'Estratègia anterior i al desenvolupament de la que aquí es presenta, es va constituir un grup de treball amb l'encàrrec de fer una reflexió sobre les

actuacions dutes a terme per tal de poder-ne impulsar una estratègia nova, que renovés el Marc estratègic català per tal d'ajustar-lo als nous reptes i escenaris de l'actualitat. Per això es van estudiar les seves forteses, però també les seves mancances i defectes, la qual cosa ens ha ajudat a plantejar un nou Marc estratègic més adequat a les noves necessitats. Fruit doncs d'aquesta anàlisi i reflexió s'han pogut establir els principals eixos, que ara recullen el Marc estratègic actual i la definició dels seus objectius.

Cal destacar, però, que tot i que el grup de treball té la composició dels representants propis del Consell, aquests van considerar que la tasca encomanada requeria de la participació i la consulta a d'altres organitzacions per saber-ne el seu parer. Van acceptar la proposta de col·laboració les següents:

- Asociación de Especialistas en Prevención y Salud Laboral (AEPSAL).
- Associació Catalana d'Entitats Preventives Acreditades (ASPRECAT).
- Centre d'Investigació en Salut Laboral (CISAL).
- Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers de l'Edificació de Barcelona (CAATEEB).
- Col·legi d'Enginyers Industrials de Barcelona (mitjançant la Fundació IDES).
- Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona (mitjançant la Fundació IDES).

- Generalitat de Catalunya:
 - Departament d'Empresa i Ocupació
 - Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral.
 - Subdirecció General d'Estratègia i Ordenació de la Inspecció de Treball.
 - Direcció General d'Energia, Mines i Seguretat Industrial.
 - Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i del Treball Autònom.
 - Departament de Salut.
 - Departament d'Ensenyament.
 - Departament d'Interior.
 - Servei Català de Trànsit.
- Representants de les MATMPSS.
- Representant estatal del Grup de l'Estratègia europea de seguretat i salut.
- Societat Catalana de Seguretat i Medicina en el Treball.
- Universitat Autònoma de Barcelona (Escola de Prevenció i Seguretat Integral).
- Universitat de Lleida.
- Universitat Politècnica de Catalunya (Centre d'Ergonomia i Prevenció).
- Universitat Ramon Llull.
- Universitat Rovira i Virgili.
- Universitat de Vic.

Dels treballs fets per aquest grup de treball podeu consultar-ne, a part d'aquest document, el document d'anàlisi de l'anterior Estratègia catalana de seguretat i salut laboral 2009-2012 a la pàgina del Departament d'Empresa i Ocupació, apartat de Seguretat i Salut Laboral (<http://www.gencat.cat/alafeinacaprisc>).

El Marc estratègic català de seguretat i salut laboral és, doncs, el resultat del diàleg i la concertació social, amb la implicació de tot el món laboral a nivell de prevenció (MATMPSS, associacions serveis de prevenció aliens (SPA), universitats, centres investigadors, col·legis professionals, associacions professionals, etc.), i amb un fort establiment de sinergies amb d'altres polítiques públiques com poden ser les pròpies de salut, ensenyament, indústria, trànsit, etc.

El 10 de juliol de 2013 la Comissió de Seguretat i Salut del Consell de Relacions Laborals encarrega la constitució del Grup tècnic del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral. El 17 de juliol de 2013 representants de les organitzacions presents a la Comissió Tècnica constitueixen aquest grup, que té per objectiu principal renovar l'Estratègia 2009-2012.

ANTECEDENTS

Estratègia catalana de seguretat i salut laboral 2009-2012. II Pla de Govern

L'any 2008 es va elaborar l'Estratègia catalana de seguretat i salut laboral 2009-2012 (ECSSL). Aquesta Estratègia fou elaborada amb la participació dels agents socials dins l'àmbit del Consell de Relacions Laborals, definia el marc general de les polítiques de seguretat i salut laboral a Catalunya per al període 2009-2012, i mirava de dotar de coherència i racionalitat les actuacions desenvolupades pels diferents departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya, amb responsabilitat especial del Departament d'Empresa i Ocupació (Departament de Treball en aquell moment) i del Departament de Salut.

L'Estratègia es va plantejar també com una eina per potenciar la participació de tots els actors relacionats amb la seguretat i salut laboral, per tal d'aprofitar les sinergies de les seves actuacions en el marc de les seves competències i responsabilitats. Així doncs, en les línies d'actuació s'implicava també les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social a Catalunya, les associacions de serveis de prevenció aliens, les associacions professionals, les entitats locals,..., alhora que establia cooperació amb d'altres administracions, així com també amb l'Institut Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo i l'Agència Europea de Seguretat i Salut Laboral.

Aquella Estratègia, coherent amb les estratègies espanyola i europea, es va constituir com a Pla de Govern mitjançant l'Acord de Govern GOV/118/2009, de 7 de juliol, on es va aprovar com a "Estratègia catalana de seguretat i salut laboral. II Pla de Govern".

El període de durada d'aquella Estratègia estava previst per a 2009-2012, però durant la seva execució es va prorrogar tàcitament fins a 2014, tal i com també va succeir amb les estratègies europea i espanyola.

L'Estratègia va incidir, en les seves actuacions, en l'objectiu de reduir la sinistralitat laboral i millorar les condicions de treball presents a les empreses, tenint com a eixos fonamentals l'assessorament per a la millora de les condicions de treball, el foment de les bones pràctiques pel que fa a prevenció de riscos laborals, el desenvolupament del coneixement i la cultura de prevenció, la potenciació de la formació i la investigació en matèria de seguretat i salut laboral, la contribució al compliment normatiu, la implicació de tots els actors relacionats amb prevenció, i la millora en la detecció i el seguiment dels danys derivats del treball.

Podeu consultar-ne la valoració l'ECSSL 2009-2012 a la pàgina web <http://www.gencat.cat/alafeinacapisc>.

Altres plans departamentals i interdepartamentals de la Generalitat

Cal esmentar que les accions que s'empren respecte la seguretat i la salut de les persones treballadores no depenen estrictament del desenvolupament d'uns plans d'acció (siguin plans de Govern o dels diferents agents socials i professionals) derivats del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral. S'ha de tenir en compte la transversalitat de les accions, que es fan des de diferents àmbits i que estan relacionades.

Així, per exemple, les qüestions relacionades amb la formació, els hàbits saludables o les relacionades amb els desplaçaments d'anada i tornada a la feina, en tenen també un pes important.

És per això que els plans d'actuació que se'n derivin del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral actual han de tenir les interrelacions corresponents amb d'altres plans o activitats que es facin a les organitzacions.

En el cas de la Generalitat de Catalunya, el Pla de Govern de seguretat i salut laboral que se'n derivi ha de ser, sens dubte, un pla interdepartamental liderat pel Departament d'Empresa i Ocupació, coherent amb el conjunt de plans departamentals, els interdepartamentals i el de Govern, ja que ha d'incloure accions a executar per part dels departaments competents directament o indirecta, com poden ser Salut, Ensenyament o Interior (trànsit), entre d'altres. De la mateixa manera, el Departament d'Empresa i Ocupació s'involucra en l'execució de les accions que li corresponen pel que fa a seguretat i salut laboral dels corresponents plans

interdepartamentals, com poden ser, per exemple, el Pla interdepartamental de salut pública (PINSAP) o el de trànsit (Pla estratègic de seguretat viària de Catalunya 2014-2020).

Altres estratègies en seguretat i salut laboral

En el nostre entorn trobem polítiques públiques i iniciatives respecte la seguretat i la salut laboral que tenen una forta influència en el nostre àmbit territorial. En aquest sentit són de gran importància les estratègies europea i espanyola sobre les que, naturalment, el Marc estratègic català està alineat, respectant però les particularitats i els acords que els agents socials i l'Administració de la Generalitat han entès, que són les prioritàries per a les nostres empreses, els treballadors, i per al nostre país.

Programa estratègic multianual de la UE respecte a la seguretat i salut en el treball

En el mes de juliol de l'any 2013 la Comissió Europea va presentar el seu Programa estratègic pels propers anys 2014-2020. Aquesta estratègia que va ser elaborada per la Comissió Europea després d'una consulta pública: té 6 objectius estratègics i 6 àrees prioritàries d'actuació.

Respecte els objectius es prioritzen: la provisió de dades de qualitat per poder posar-les a disposició dels interessats (fabricants, investigadors, etc.), així com d'una "fotografia" de l'escenari actual de la prevenció a la UE; la generació, el desenvolupament i la

difusió d'eines d'avaluació per posar-les a disposició de les petites i mitjanes empreses (projecte OIRA); l'impuls de la cultura preventiva, així com de la creació i el desenvolupament d'eines per a la generació i l'intercanvi de coneixements al món de la prevenció (OSHwiki); desenvolupar les activitats de l'Agència Europea de Seguretat i Salut Laboral i assegurar que arribin als interessats.

Per a més informació es pot consultar el web de l'Agència europea (<https://osha.europa.eu/en/publications/corporate/eu-osha-multi-annual-strategic-programme-2014-2020/view>).

Estratègia Espanyola de Seguretat i Salut en el Treball 2015-2020

En el mes de març de l'any 2013 la Comissió Permanent va acordar, per delegació del Plenari de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut al Treball, la creació d'un grup de treball per a l'elaboració de l'Estratègia espanyola de seguretat i salut en el treball. L'elaboració del document està pendent de la finalització dels treballs i de la redacció final.

ESTAT DE LA PREVENCIÓ A CATALUNYA

Els darrers anys hem viscut canvis profunds que han afectat de manera molt notable el món del treball i l'estat de la prevenció a Catalunya.

Hem experimentat, fruit dels esforços de totes les parts, la disminució constant de la sinistralitat: de ben segur que hi han intervingut en aquesta disminució molts factors, alguns induïts directament mitjançant estratègies, plans d'accions i iniciatives de les administracions, de les empreses i dels agents socials, entre d'altres, però també, d'altra banda, per la creixent integració de la cultura preventiva entre la població activa i sobre els estudiants que s'han incorporat al mercat laboral amb coneixements en la matèria. No menys remarcable és la situació econòmica que estem patint des de fa anys i que també ha modificat l'entorn socioeconòmic.

No podem, però, baixar la intensitat dels nostres esforços, hi ha dades que ens han de fer estar alerta, no sols de l'evolució de la sinistralitat laboral sinó també de les condicions laborals i de la seva evolució.

A continuació, i només amb caràcter informatiu en no ser aquest l'objectiu del present document, s'esmenten unes dades breus de la situació dels darrers anys. En qualsevol cas els documents citats es poden consultar, per tenir una visió molt més detallada de l'evolució dels darrers anys, al web del Departament d'Empresa i

Ocupació, a l'apartat de Seguretat i salut laboral (<http://www.gencat.cat/alafeinacaprisc>):

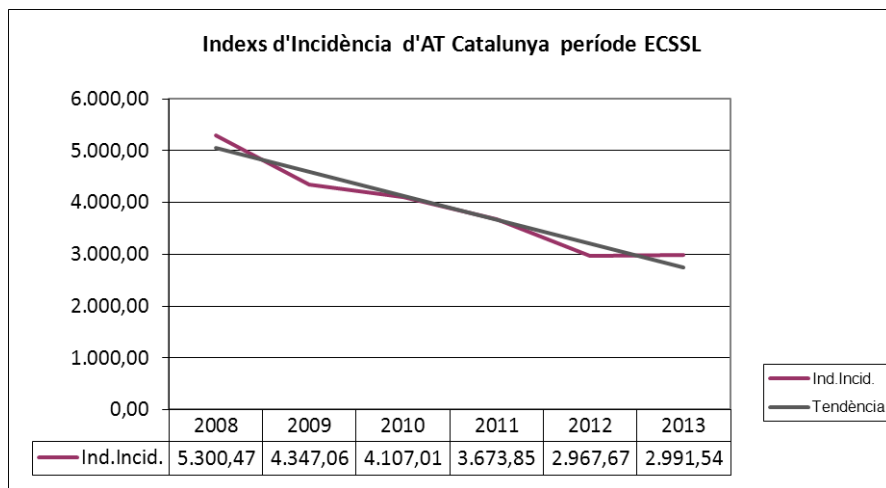
- Document d'avaluació de l'Estratègia catalana de seguretat i salut laboral 2009-2012.
- Enquesta catalana de condicions de treball (ECCT) dels anys 2006 i 2010.
- Informes derivats de la II ECCT.
- Dades relatives a població ocupada, sinistralitat laboral, etc. (Observatori d'Empresa i Ocupació al web del Departament d'Empresa i Ocupació).
- Document Indicadors de seguretat i salut en el treball. Catalunya 2008-2013.

Dades de l'evolució de la sinistralitat laboral a Catalunya

A continuació es mostra l'evolució de la sinistralitat laboral de Catalunya per al període de vigència de l'anterior Estratègia catalana de seguretat i salut laboral 2009-2012. Aquestes dades estan elaborades a partir de les comunicacions d'accidents de treball que les empreses i les entitats gestores o col·laboradores estan obligades a presentar davant l'Autoritat laboral.

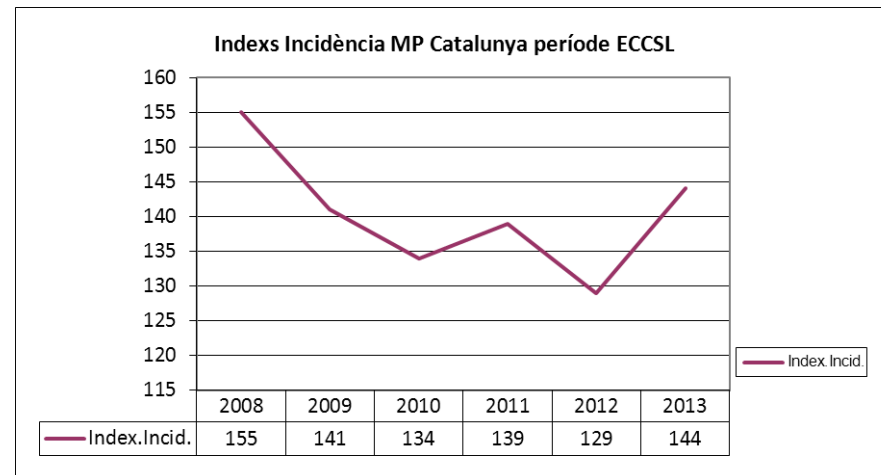
Les dades que es mostren són relatives a la sinistralitat laboral amb baixa durant la jornada laboral i recullen anys complerts i tancats de 2009 a 2013. S'utilitzen les dades relatives a l'índex d'incidència i no dades absolutes de sinistralitat, en ser independents del grau

d'ocupació, a diferència de les dades absolutes que, naturalment, es veuen fortament influenciades per la població ocupada. En qualsevol cas totes les dades corresponents a sinistralitat es poden consultar a l'apartat de l'Observatori d'Empresa i Ocupació del web del Departament d'Empresa i Ocupació.

Font: Registre d'accidents de treball, Departament d'Empresa i Ocupació

A continuació es mostren les dades relatives a malalties professionals reconegudes en el context del sistema de comunicació de malalties professional (CEPROSS) de la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social. Els índexs d'incidència són:

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEPROSS

Dades de l'evolució de les condicions de treball a Catalunya

A Catalunya disposem de l'Enquesta catalana de condicions de treball (ECCT), una font important d'informació per tal de conèixer les condicions de treball a les que tant els empresaris com els treballadors refereixen estar exposats. A més, a partir de l'edició de l'ECCT de 2010, es manté un programa des de la Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral per copsar de forma fefaent l'estat de la gestió de la prevenció a les empreses catalanes.

De l'estudi de la darrera Enquesta catalana de condicions de treball (treball de camp de 2010) i de l'anàlisi general comparativa de les dades respecte l'anterior enquesta catalana (de l'any 2006),

s'aprecia una millora en l'àmbit de les condicions de treball pel que fa a seguretat i a les condicions ambientals, però un empitjorament en les condicions de treball pel que fa a l'àmbit ergonòmic i psicosocial.

Està previst que el Departament d'Empresa i Ocupació faci una nova edició de l'ECCT el proper any 2015. Les dades relatives a les anteriors ECCT corresponents a 2006 i 2010, així com els documents d'anàlisi, es poden consultar a la [web del Departament d'Empresa i Ocupació, apartat de Salut laboral](#).

Altres dades d'interès

Hi ha aspectes que, malgrat no estan directament relacionats amb les activitats preventives, si afecten en més o menys intensitat a la seguretat i salut dels treballadors o a les condicions en què es desenvolupen les activitats laborals. En aquest sentit en aquest apartat es fa esment de qüestions que es consideren rellevants. Val a dir que totes les dades esmentades corresponen a l'evolució de l'Estratègia anterior, és a dir, al període que va de 2009 a 2013 (darreres dades anuals tancades):

- Pel que fa a dades relatives a gestió de la prevenció:
 - Ha augmentat el percentatge d'empreses que disposen d'alguna de les modalitats organitzatives en prevenció de riscos laborals que estableix la normativa al llarg del període de l'Estratègia anterior de seguretat i salut laboral.

- Han augmentat també, durant aquest període, les empreses que han adoptat com a modalitat organitzativa la de Servei de prevenció aliè i l'assumpció per part de l'empresari.
- Han disminuït l'any 2014 el nombre d'empreses que tenen delegats de prevenció, davant el nombre d'empreses que en tenien al 2011. En ambdós casos la presència d'empreses amb delegats de prevenció creix en funció del nombre de treballadors.

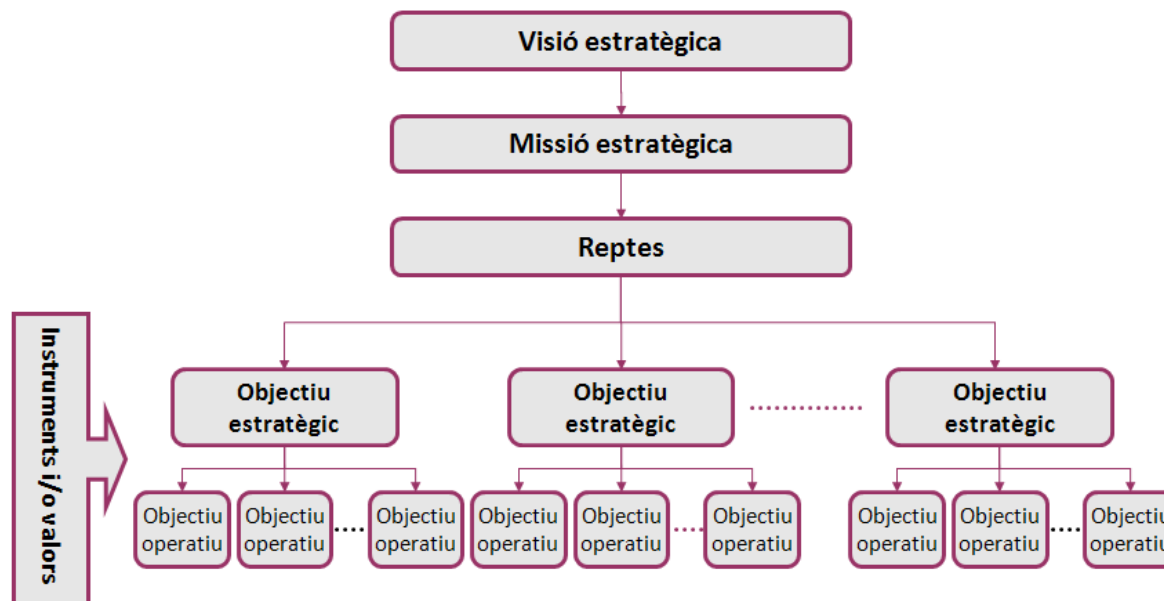
- Pel que fa a dades relatives al mercat de treball:
 - Segons les dades que ofereix l'Enquesta de població activa (EPA), i que es poden consultar a l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) <http://www.idescat.cat/cat/societat/soctreball.htm>, la població activa ocupada a Catalunya ha disminuït. Aquesta disminució ha afectat més els homes que les dones.
 - Segons dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social el teixit empresarial català es concentra en comptes de cotització (assimilable en gran part a centres de treball) que tenen entre 6 i 25 treballadors.

MARC ESTRATÈGIC CATALÀ DE SEGURETAT I SALUT LABORAL 2015-2020

Estructura del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral (MECSSL)

El MECSSL està estructurat en objectius estratègics i operatius que donen resposta als reptes plantejats per tal de complir la missió que té i que va enfocada cap a una visió de l'escenari que, en matèria de seguretat i salut laboral, volem pel futur.

Des d'un punt de vista gràfic, el MECSSL es podria representar per la figura que es mostra a continuació, on els grans eixos (objectius estratègics) es desenvolupen en objectius operatius més detallats que es recolzen, en la seva definició, en valors o instruments com són el diàleg social, la implicació de tots els actors que en formen part del món de la prevenció i l'establiment de sinèrgies, tant amb aquests actors com, per part del Departament d'Empresa i Ocupació, amb d'altres polítiques públiques d'altres departaments de la Generalitat.

Visió del Marc estratègic

La visió que pretén el present Marc estratègic és:

Garantir la seguretat i salut de les persones treballadores i contribuir decididament al manteniment de la seva capacitat de treball; impulsar una gestió de la prevenció de riscos laborals efectiva i eficient i, així, millorar la productivitat i la competitivitat de les empreses i la qualitat de vida al nostre país.

Naturalment aquesta visió estratègica, definida en el marc del Consell de Relacions Laborals, es defineix entesa en l'àmbit que ens ocupa de la prevenció de riscos laborals, que és on ens volem dirigir amb els objectius que es proposen.

Missió del Marc estratègic

La missió del present Marc estratègic, entenent-la en tant que finalitat que es persegueix i que justifica l'establiment d'uns objectius prioritaris i estratègics, s'ha definit en el marc del Consell de Relacions Laborals com:

Establir els eixos fonamentals, en el marc català de relacions laborals, que han d'orientar l'actuació dels agents implicats en aconseguir unes condicions de treball adequades, mitjançant una prevenció de riscos laborals de qualitat, per tal de contribuir a la millora de la seguretat i la salut laboral.

Reptes del Marc estratègic

Dels treballs previs a la definició del present Marc estratègic, en fase d'anàlisi dels resultats obtinguts de l'anterior, es van poder copsar quins eren els reptes als quals calia enfrontar-se, en matèria de seguretat i salut laboral, els propers anys. Els reptes que a continuació s'esmenten, en tant que dificultats que cal resoldre en presentar-se a l'escenari actual o del futur proper, no pretenen ser una llista exhaustiva de desafiaments en matèria de prevenció al nostre àmbit territorial, justament només són aquells que s'han considerat prioritaris.

- *Millorar la integració de la prevenció de riscos laborals a les empreses, especialment a les petites i mitjanes empreses.*
- *Consolidar la cultura i els valors de la prevenció al conjunt de la societat, especialment entre la població activa (treball autònom inclòs) i en la formació orientada a l'exercici d'una activitat laboral.*
- *Combatre els danys a la salut derivats del treball amb atenció especial als riscos emergents, entesos com nous riscos, aquells que s'identifiquen degut a nous coneixements i els que presenten un increment rellevant del nombre o de la gravetat dels casos.*
- *Atendre els desafiaments que suposen els canvis sociolaborals amb repercussió en la seguretat i salut dels*

treballadors (envelliment, mobilitat, noves formes d'organització del treball, noves tecnologies -TIC-, etc.).

Objectius del Marc estratègic català de seguretat i salut laboral 2015-2020

Els objectius que es recullen a continuació, fruit del diàleg amb les organitzacions més representatives, pretenen complir la missió que té el Marc estratègic. En aquest sentit cal destacar que s'ha fet un esforç per limitar els objectius a aquells que han de donar resposta als reptes plantejats, defugint de l'enumeració de tots els que en podrien haver format part per limitar-ho als que, analitzada la situació, són prioritaris.

Aquests objectius estratègics són set:

- Objectiu estratègic 1: Potenciar la millora de la gestió i la qualitat de la prevenció dels riscos laborals amb atenció especial a les pimes.
- Objectiu estratègic 2: Millorar les condicions de treball.
- Objectiu estratègic 3: Millorar la recerca, la difusió i l'aplicació pràctica del coneixement i integrar la prevenció en els continguts de la formació.
- Objectiu estratègic 4: Millorar el reconeixement dels danys a la salut derivats del treball.

- Objectiu estratègic 5: Promoure la implicació de totes les institucions i de tots els actors relacionats amb la prevenció de riscos laborals a Catalunya.
- Objectiu estratègic 6: Adequar el marc normatiu aplicable a la realitat del mercat i de la conjuntura existent, i vetllar pel seu compliment efectiu.
- Objectiu estratègic 7: Aconseguir un increment del finançament que permeti desenvolupar accions derivades del Marc estratègic.

El primer objectiu pretén incidir sobre la gestió de la prevenció a les empreses com a part indispensable per a la implantació de la prevenció. En particular amb atenció especial a les pimes com a part més gran del teixit empresarial català.

Per portar-lo a terme es desenvolupa en 11 objectius operatius que inclouen vessants prou variades però complementàries relatives a la gestió de la prevenció com són: la promoció d'un assessorament de qualitat a les empreses i els treballadors, tant públic com de les entitats especialitzades; la promoció de la implicació de recursos propis per part de l'empresa en la modalitat organitzativa en prevenció; la promoció de la negociació col·lectiva i la participació dels treballadors; la promoció de la capacitació per al desenvolupament de les funcions de nivell intermedi a les empreses; i la promoció de les bones pràctiques en seguretat i salut laboral.

El segon objectiu té a veure amb la millora de les condicions de treball i se centra en actuacions que cal prendre sobre col·lectius, riscos específics o relacionats amb l'entorn sociolaboral, així com el manteniment de les capacitats o l'adaptació dels llocs de treball. També s'impulsa el foment de la coordinació d'activitats empresarials i la promoció de la seguretat i la salut en el treball autònom.

El tercer objectiu se centra en la millora del coneixement i la recerca, ja que la creació de coneixement, basat en l'evidència científica, i la seva divulgació en la formació d'experts, treballadors i futurs treballadors, és estratègic per consolidar la prevenció a les empreses.

El quart objectiu estratègic fa referència a la detecció, el registre i la notificació de danys a la salut, i sobretot a l'articulació dels mecanismes necessaris per a la seva detecció precoç.

El cinquè objectiu proposa la promoció de la implicació de totes les institucions i tots els actors relacionats amb la prevenció a Catalunya, i la defineix com a fonamental per a la seva plena integració.

El sisè objectiu es refereix a la implicació en tot el procés del marc normatiu aplicable, ja que la millora d'aquest marc, la seva adequació i el seu ajustament a les circumstàncies, és necessària i molt important. La promoció d'altres formes d'autoregulació interna també pot ser una bona eina per avançar en matèria de prevenció.

Finalment, l'objectiu setè estratègic tracta sobre l'increment del finançament que permeti desenvolupar les accions derivades del Marc estratègic.

A continuació s'esmenten els objectius estratègics (OE) amb els seus objectius operatius (OP) corresponents:

OE 1: Potenciar la millora de la gestió i la qualitat de la prevenció dels riscos laborals amb atenció especial a les pimes.

- OP 1.1 Promoure la integració de la prevenció a tots els nivells i activitats de l'empresa, i elaborar instruments que ho facilitin.
- OP 1.2 Millorar l'assessorament a les empreses, amb atenció especial a l'elecció de la modalitat organitzativa en prevenció de riscos laborals i les activitats que ha de desenvolupar.
- OP 1.3 Reforçar i millorar els instruments d'assessorament, inclosos els programes voluntaris de reducció de la sinistralitat i millora de les condicions de treball.
- OP 1.4 Promoure la implicació de recursos propis en l'organització de la prevenció a l'empresa.
- OP 1.5 Promocionar la capacitació per al desenvolupament de les funcions de nivell intermedi.
- OP 1.6 Incrementar la qualitat de l'activitat d'assessorament, tant tècnic com sanitari, a les

empreses i a les persones treballadores i, en cas d'haver-n'hi, també als delegats de prevenció:

- De les entitats acreditades com a SPA.
- De les modalitats pròpies (Assumpció de l'empresari –EA-, Treballador designat –TD- o Servei de prevenció propi –SPP-, segons RD 39/97)
- Dels professionals de la prevenció.
- OP 1.7 Promocionar la negociació col·lectiva com a eina de millora de la prevenció a les empreses.
- OP 1.8 Potenciar la participació efectiva dels treballadors i dels seus representants a les empreses per aconseguir una prevenció de més qualitat.
- OP 1.9 Desenvolupar activitats de promoció i divulgació de bones pràctiques.
- OP 1.10 Promoure, dins l'àmbit de la prevenció, la gestió preventiva pel que fa als aspectes vinculats al consum de drogues i problemes afins.
- OP 1.11 Simplificar i racionalitzar els tràmits vinculats a la prevenció de riscos laborals (obertura centres de treball, tràmits amiant, comunicació danys, etc.).

OE 2: Millorar les condicions de treball.

- OP 2.1 Realitzar programes d'actuació específics:

- Sobre col·lectius on cal una protecció especial (dones embarassades o en període de lactància, joves, discapacitats).
- Canvis a l'entorn sociolaboral (envelliment actiu, mobilitat per raó de feina, benestar laboral o d'altres).
- Sobre riscos específics (amiant, biocides, cancerígens, Trastorns musculo esquelètics, psicosocials).
- Sobre riscos relacionats amb el trànsit.
- Programes d'adaptació del lloc de treball per garantir el manteniment de les capacitats de treball, així com programes de retorn al treball després de períodes d'incapacitat laboral.
- OP 2.2 Fomentar noves formules de coordinació d'activitats empresarials que resultin més efectives i eficients, especialment a pimes i autònoms.
- OP 2.3 Promoció de la seguretat i salut en el treball autònom.

OE 3: Millorar la recerca, la difusió i l'aplicació pràctica del coneixement i integrar la prevenció en els continguts de la formació.

- OP 3.1 Consolidar el sistema català d'informació en seguretat i salut en el treball.

- OP 3.2 Promocionar la recerca, particularment en aquells aspectes d'especial aplicació pràctica.
- OP 3.3 Posar a disposició dels agents implicats el coneixement i la informació en termes d'utilitat per a l'acció a les empreses.
- OP 3.4 Aplicar del coneixement a les intervencions i crear instruments per a la prevenció de riscos laborals.
- OP 3.5 Consolidar la formació en prevenció de riscos laborals a la Formació Professional (FP).
- OP 3.6 Potenciar la integració de la formació en prevenció de riscos laborals en els estudis universitaris.
- OP 3.7 Potenciar l'eficàcia dels continguts en prevenció de riscos laborals a la formació continua i integrar-los de forma transversal als seus programes.

OE 4: Millorar el reconeixement dels danys a la salut derivats del treball.

- OP 4.1 Millorar el sistema de detecció, notificació i registre dels danys a la salut derivats del treball.
 - Millorar l'eficàcia de la vigilància de la salut dels treballadors com a eina per a la detecció dels efectes sobre la salut dels factors de risc laboral.

- Potenciar el sistema de detecció de malalties i problemes de salut relacionats amb el treball des dels equips d'atenció primària del sistema públic de salut.
- Completar el sistema de notificació de danys a la salut derivat del treball.
- OP 4.2 Millorar el reconeixement dels danys a la salut derivats del treball per part de les entitats gestores i col·laboradores de la Seguretat Social mitjançant circuits àgils i efectius.
- OP 4.3 Millorar el sistema d'informació de la salut laboral del treballador desenvolupant actuacions perquè els diferents dispositius sanitaris siguin eficients en les seves actuacions, tot garantint el compliment de la normativa de protecció de dades personals.
- OP 4.4 Desenvolupar els programes de vigilància de la salut postocupacional d'acord amb la legislació de riscos laborals.

OE 5: Promoure la implicació de totes les institucions i de tots els actors relacionats amb la prevenció de riscos laborals a Catalunya.

- OP 5.1 Potenciar la Comissió de Seguretat i Salut Laboral del Consell de Relacions Laborals com a espai

de referència de diàleg i concertació social en l'àmbit de la seguretat i salut laboral a Catalunya.

- OP 5.2 Afavorir la participació d'altres actors implicats en matèria de seguretat i salut laboral, com ara associacions professionals, proveïdors de serveis de prevenció i auditories, mútues d'accidents de treball i malalties professionals, i d'altres entitats vinculades al món de la prevenció.
- OP 5.3 Integrar la prevenció de riscos laborals de forma transversal en les accions i les actuacions dels diversos àmbits competencials i/o funcionals de cada un dels agents implicats.
- OP 5.4 Potenciar la institucionalització de la prevenció de riscos laborals a l'Administració de la Generalitat de Catalunya (administracions laboral i sanitària).

OE 6: Adequar el marc normatiu aplicable a la realitat del mercat i de la conjuntura existent, i vetllar pel seu compliment efectiu.

- OP 6.1 Implicar-se en la millora del marc normatiu amb la revisió dels programes d'incentius a la prevenció de riscos laborals provinents del sistema de Seguretat Social, la regulació del recàrrec de prestacions, els continguts de l'article 196 de la Llei general de la Seguretat Social, la regulació del treball

de menors, el model universitari de formació de professionals de la prevenció, entre d'altres.

- OP 6.2 Impulsar millores en matèria de prevenció mitjançant:
 - La negociació col·lectiva.
 - Els acords marc internacionals (AMI).
 - Els codis de conducta.
- OP 6.3 Potenciar el sistema extrajudicial i extraadministratiu de solució de conflictitat laboral (Comissió Tècnica de Seguretat i Salut Laboral del Tribunal Laboral de Catalunya).
- OP 6.4 Consolidar el sistema de vigilància i control de les condicions de treball amb l'elaboració, per part de la Inspecció de Treball de Catalunya (ITC), de criteris propis, si escau.

OE 7: Aconseguir un increment del finançament que permeti desenvolupar accions derivades del Marc estratègic mitjançant:

- OP 7.1 Fons propis de cadascun dels actors en el desenvolupament de les accions que portin a terme, d'acord amb el seu pla d'acció.

- OP 7.2 Fons provinents de la Generalitat de Catalunya.
 - Fons provinents directament o indirecta de la recaptació de les sancions econòmiques per infraccions en matèria de riscos laborals.
 - Fons provinents directament o indirecta de la recaptació de la taxa del Registre d'empreses acreditades (REA).
- OP 7.3 Fons provinents de la Seguretat Social:
 - El finançament que la Fundació per a la Prevenció de Riscos Laborals hauria de destinar als àmbits territorials autonòmics en el marc de la disposició addicional cinquena de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
 - Compartir de forma efectiva la competència amb la Seguretat Social pel que fa a l'ordenació de les activitats preventives que les MATMPSS desenvolupen amb càrrec a quotes de la Seguretat Social a Catalunya, i participar en la determinació de les quanties que anualment poden i han de destinar les MATMPSS.
 - Participar bilateralment en la definició i el desenvolupament de les actuacions que l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene desenvolupa i que afectin Catalunya (incloses les finançades amb fons de la Seguretat

Social), i/o que la Generalitat de Catalunya rebi o comparteixi la part dels fons que la Seguretat Social destina a accions de prevenció que repercuteixen a Catalunya.

- OP 7.4 Fons provinents del Fons Social Europeu.
- OP 7.5 Fons provinents del patrocini i del mecenatge.

PLANS D'ACTUACIÓ

Pla d'actuació en matèria de prevenció de riscos laborals

La redacció d'aquest Marc estratègic no constitueix en si mateixa un redactat d'accions a implantar per part dels agents. És un pacte pres en l'àmbit del Consell de Relacions Laborals sobre els eixos fonamentals que requereixen actuacions els propers anys.

A partir d'aquest Marc estratègic els diferents actors del món laboral en general, i de la prevenció en particular, podran desenvolupar els seus plans d'acció respectius, de forma harmònica els uns amb els altres, en tant que són els eixos fonamentals que han de donar resposta a les necessitats que hi ha respecte la prevenció de riscos laborals al país.

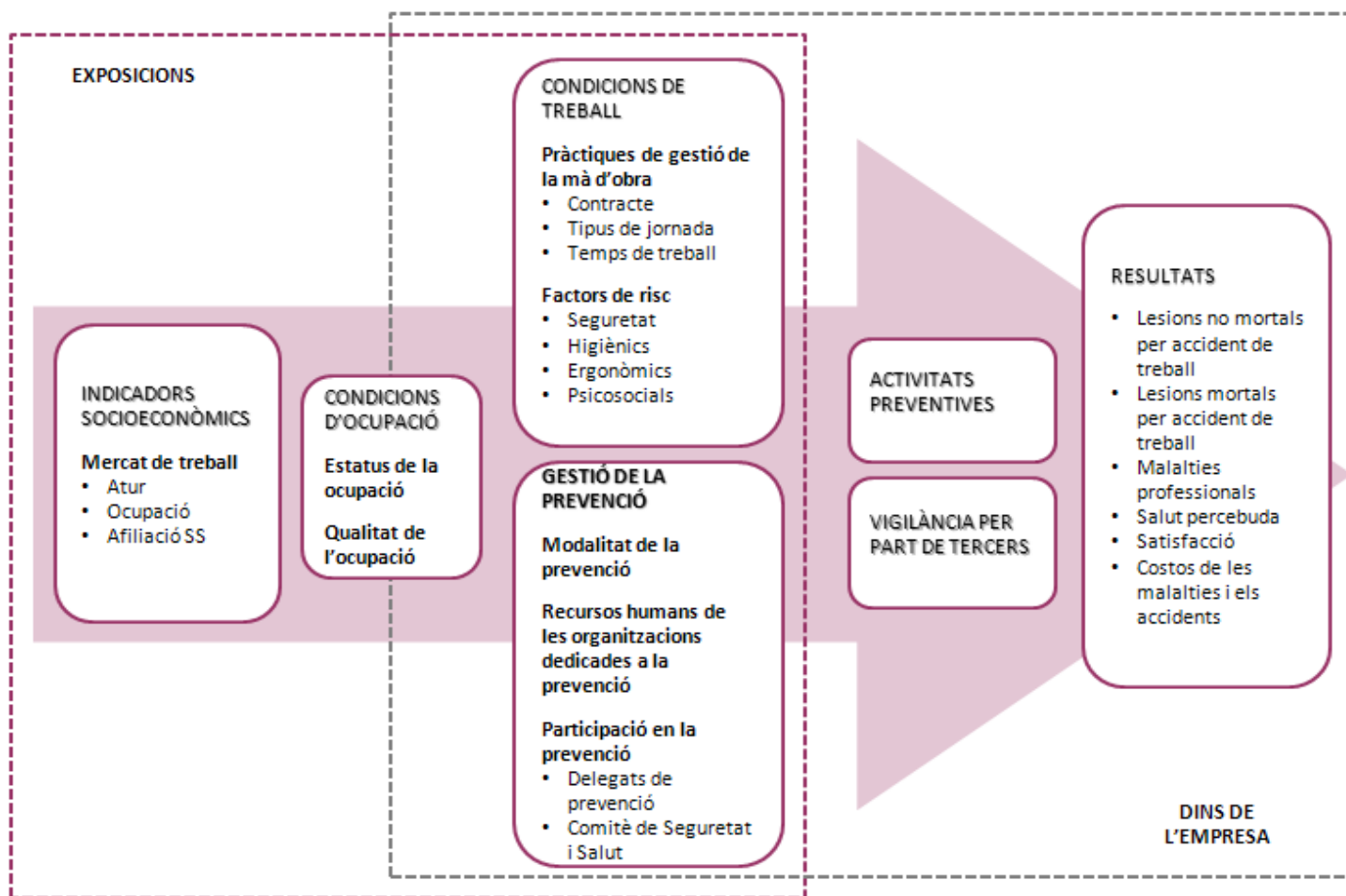
Per la seva part la Generalitat de Catalunya, mitjançant l'impuls del Departament d'Empresa i Ocupació, definirà els objectius presents al Marc estratègic actual en un Pla de Govern de seguretat i salut laboral, amb la consulta i la participació dels agents socials en l'àmbit del Consell de Relacions Laborals, on s'especificaran les línies i els programes d'actuació per tal de fer front al compromís adquirit amb la resta de les parts, intervenint amb un pla de Govern de seguretat i salut laboral per tal de desenvolupar les accions coordinadament des de la vessant laboral amb el Departament de Salut, el Departament d'Ensenyament i totes aquelles unitats de l'administració de la Generalitat de Catalunya amb competències vinculades directament o indirecta amb la matèria.

INDICADORS

El Marc estratègic català de seguretat i salut laboral és dinàmic, en aquest sentit cal estar atents als canvis que es puguin produir q l'entorn socioeconòmic i laboral, així com a l'evolució de les dades que ens indiquin l'estat d'implantació del Marc estratègic i dels plans d'acció desenvolupats pels diferents agents per tal, si convé, de modificar o adaptar les accions corresponents.

A continuació se citen els indicadors que s'utilitzaran, que són d'ordre diferent pel que fa al seguiment de la situació de la seguretat i salut laboral a Catalunya.

Es mostren a continuació, conceptualment, els indicadors que s'utilitzaran en funció del seu àmbit.

Font: elaboració pròpia de la Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral a partir del document Indicators de salut laboral a Catalunya 2005-2007.

- Indicadors socioeconòmics.
 - Mercat de treball.
 - Característiques sociodemogràfiques de la població assalariada amb contracte.
- Condicions d'ocupació.
- Condicions de treball.
 - Condicions de treball (materials i de l'organització del treball).
- Estructures de prevenció.
 - Modalitat de la prevenció.
 - Recursos en seguretat i salut en el treball.
 - Òrgans de consulta i participació.
- Activitats preventives.
- Resultats i impacte en la salut.
 - Sinistralitat laboral.
 - Altres efectes de l'exposició laboral.

temps i probablement més fàcil d'avaluar amb altres eines com l'Enquesta catalana de condicions de treball que es realitza periòdicament.

Altres indicadors

A més dels indicadors esmentats al punt anterior, els plans d'actuació dels agents, el Pla de Govern de seguretat i salut laboral en el cas de l'Administració de la Generalitat, tindran els indicadors corresponents. Aquests són indicadors més de procés, tal com el grau d'implantació o el nombre d'actuacions citades, amb un determinat objectiu operatiu, que no pas de resultats, com podrien ser l'impacte que produeixen de millora de les condicions de treball o l'evolució de la sinistralitat, en tenir un efecte desfasat en el

SEGUIMENT DEL MARC ESTRATÈGIC CATALÀ DE SEGURETAT I SALUT LABORAL 2015-2020

Tal i com s'ha detallat a l'apartat anterior, és necessari fer un seguiment periòdic de l'estat d'implantació del Marc estratègic, així com dels nous reptes que puguin sorgir durant la seva execució i que per tant requereixin l'establiment d'accions que a priori puguin no estar incloses en un principi.

Aquest seguiment, tal i com es va fer en el desenvolupament de l'Estratègia anterior, es realitzarà en el marc de la Comissió de Seguretat i Salut Laboral del Consell de Relacions Laborals, integrada pels agents socials més representatius.